

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6 • Telefon broj 2177 • Račun Poštanske štedionice br. 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 23 oktobra 1936
God. VII • Broj 42

Češkoslovački narodni praznik

28 OKTOBAR

Ko je kada slušao u Narodnom pozorištu u Pragu veličanstvenu reprezentativnu operu velikog skladatelja Smetane »Libuše«, nikada neće zaboraviti onaj velebni dojam, koji je na nj ostavilo to grandiozno umetničko delo. Od silnih fanfara na početku pa do sjajnog konca te opere, čovekom potresa pobeđnička moć reči, koja — izražena velebnim zvukovima glazbe — prikazuje slavnu i veliku prošlost našeg bratskog češkoslovačkog naroda. U takvom harmoničnom slivu reči i glazbe to delo deluje na čoveka kao savršena umetnina, do ganuća i ušišćenja, naročito proročanstvo kneginje Libuše: »Vidim veliki grad, čija će se slava vinuti do zvezda... Vidim strašne bratoubilačke borbe, vidim bedu i nestašicu. Ali tama nad domovinom neće biti beskonačna. Opet će svanuti jasan dan, opet će se mome narodu vratiti sreća. Očišćen u trpnji, ojačan ljubavlju i delom, on će se snažno uzdići, ispuniti svoje čežnje i opet doći do slave!«

I sve se to zbilo, što nam potvrđuje i 28 oktobra, dan koji Češkoslovačka Republika slavi kao narodni i državni praznik od godine 1918, kada je ova naša bratska zemlja izišla iz svetskog rata kao samostalna, slobodna država. Zlatni Prag, veliki grad, caput regni, svojom slavom uzdiže se do zvezda; strašne bratoubilačke borbe utonule su u istoriju davne prošlosti; bedu i nestašicu leći smišljeno i uspešno rešavanje socijalnih pitanja. Tamu nad zemljom već je raspršilo svanuće jasnog dana i narodu povratila se sreća; narod očišćen u trpnji, ojačan ljubavlju i delom, snažno se podiže i njegove težnje postaju stvarnost: slava češkoslovačkog naroda sja u delima sadašnjosti. A tvorac ove države, sedi državnik i mislilac, Toma G. Masarik, u mirnoj samoci u Lanima shvaća u svojoj dubokoj duši zvukove fanfara i proročanski glas kneginje Libuše, kao slavospev slobodnoj otadžbini i kao potvrdu ispravnosti i uspeha svoga nauka i svog životnog dela.

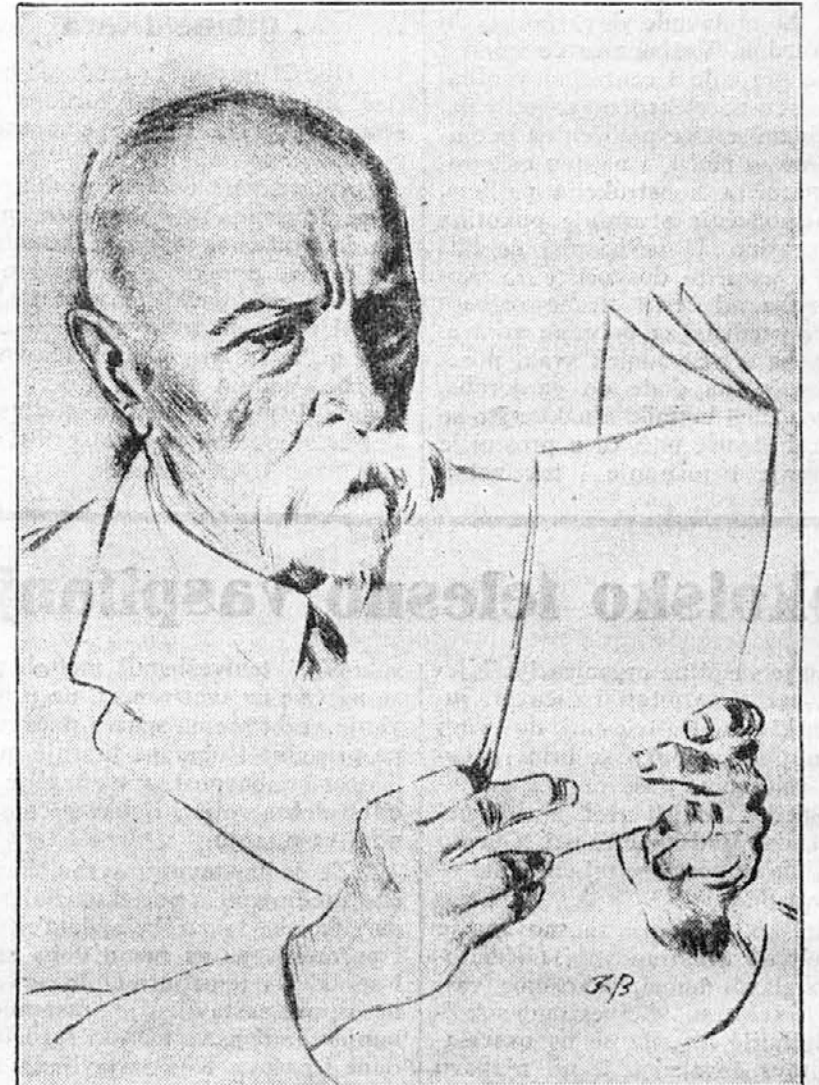
Mi ćemo — veli šutljivi samotar — biti na svetu uvek samo mala manjina, ali ako mali narod sa svojim malim sredstvima što postigne, to ima naročitu i neizmernu moralnu vrednost, poput udovičinog groša. Mi nismo slabiji od bilo kog naroda na svetu, čak smo u mnogo kojem pogledu bolji; to već počinju da uviđaju i u inostranstvu. Ništa ne smeta što smo malen narod; to ima i svojih prednosti; možemo se bolje upoznati i intimnije živeti, bolje se kod kuće osećati. Vrlo velika je stvar ako mali narod ne zaostane za velikim narodima i ako doprinese svoj udeo na podizanju više čovečnosti. I mi također hoćemo da pozvonimo na zvoniku sveta. Problem nas kao maloga naroda je, da moramo više raditi nego drugi i biti spretniji; ali ako bi ko protiv nas nastupio nasiljem — onda udarimo! Ne dopustimo da bi nas učinili neznatnima — to je sve!

Državnici su — razmišlja šutljivi president — samo oni političari i javni činioči, koji u svemu što stvore uistinu imaju u mislima samo interes države. Za nje je samo jedna prava politika: harmonizacija manjih delova u celinu, okupljanje organizacija, povezivanje svih nastojanja. Takva politika može da ima odjeka i van državnih granica. Takvu politiku treba naše vreme, t. j. naše posleratno vreme. Ta zar je politika, prava politika, što drugo nego svesno formiranje ljudi, nego formiranje i kompozicija istinskog života?

I naspoletku — kako nas uči šutljivi filozof — ako bi se mogli ljudi među sobom razumeti, u jedan mah imali bi demokraciju; bez međusobnog razumevanja, bez strpljivosti, nema nikakve slobode. Samo ako je čovek prema čoveku apsolutno istinit i iskren, samo tada se možemo uistinu spoznati. Bez ljubavi nema istine, bez istine i ljubavi ne može čovek spoznati čoveka.

Dr. Eduard Beneš,
pretsednik Češkoslovačke Republike

Toma G. Masarik,
počasni pretsednik Češkoslovačke Republike

Nemački glas o Sokolskoj Petrovoj petoletci

»Wegweiser«, telovežbački izvestiteljski bilten, koji izlazi svakog tedna u Berlinu, i koji je nedavno postao službenim glasilom Međunarodne gimnastičke federacije, donosi u svom broju od 16 o. m. na prvoj i drugoj stranici veći članak o Petrovoj petoletci jugoslovenskog Sokolstva.

U uvodnom delu toga članka, koji nosi naslov »Dar jugoslovenskog Sokolstva Kralju Petru II«, veli se sledeće:

»Daleko preko okvira svog stručnog rada imale su velike telovežbačke organizacije kao vaspitna udruženja uvek uticaja na sudbinu i događaje u životu svojih naroda u raznim državama Evrope. Ove organizacije nisu samo kao svoj cilj postavile sitni svakodnevni rad, da svojim vaspitnim radom i formiranjem u telesnom pogledu stvore svojoj naciji za sve njene potrebe zdrave i snažne ljude, već su one često i same aktivno zahvatile u tok narodnog života. Primer jugoslovenskog Sokolstva s njegovim petgodišnjim planom dokaz je ove tvrdnje i ujedno lep primer ogromnih nacio-

nalnih snaga, s kojima raspolažu telovežbačke organizacije raznih naroda.

»Posle osnivanja Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije godine 1929, ovome je pripala važna zadaća, da kao jedina organizacija sprovodi nacionalno-političko vaspitanje omladine. Državna kontrola nad tim bila je pojačana osnivanjem posebnog Ministarstva za fizičko vaspitanje naroda. Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije objavio je na dan 6 septembra, kada je proslavio rođendan Nj. Vel. Kralja Petra II, svog starešine, proglaš, kojim se uvodi petgodišnji plan rada Sokolstva na nacionalno-političkom, kulturnom i gospodarskom polju. Zaključak tog petgodišnjeg radnog plana pada na dan 6 septembra 1941 godine, t. j. na dan proglašenja punoletnosti mladog Kralja.

»Ideja Sokolske Petrove petoletke porodila se je među jugoslovenskim Sokolima iz želje i svesti, da treba pokrenuti jedan veliki pokret svih moralnih konstruktivnih snaga u svrhu jačanja osnovnih nacionalnih ideja i u svrhu organizacije i unapređenja socijalnog, ekonomskog i moralnog života

Ali od svega početka bilo je potrebno — razglaba šutljivi državnik — da mi Česi, ako hoćemo da zauzmemo u svetu uvažavan položaj, moramo da svetska pitanja učinimo za svoja, i obrnuto, češko pitanje mora postati svetsko pitanje.

Tako je Masarik polagao idejne temelje samostalnosti svoje otadžbine. I kada je nadošlo vreme, bile su stvorene već sve komponente te je bilo samo potrebno pristupiti da ih se poveže zajedno i u celinu. On sam kaže, da kod kuće doduše nije bilo svestrane pripravljenosti za velik i sudbunosni čas, ali se ipak našlo nekoliko muševa, koji su mu pružili prvu i najpreču pomoć, da njegovo duhovno zdanje i Libušino proročanstvo nisu ostali — prazna teorija. Među tima je bio i dr. Šajner, starosta Češkoslovačke obce sokolske, koji je pred odlaskom Masarikovim u inostranstvo pribavio mu materijalna sredstva i dao mu ta-

koder na službu i svoje Sokole-legionare. Tu je bio i agilni, spretni i oprezniji mladi dr. Beneš, sadanji pretsednik Republike, koji je svome učitelju stavio na raspoloženje svu svoju duhovnu svežost i okretnost. U Parizu čeka ga je genijalni Štefanjik, a u Rimu, Londonu i u Americi bio je spreman kadar duhovne elite naučenjaka i državnika svetskog formata, s kojima je naučenjak i mislilac Masarik bio već odavna u najprisnijim vezama. Tu je bio također i njegov drug po struci Vilson. Tako je Masarik odvažno stupio u borbu, koja je doslovno značila borbu na život i smrt. U domovini ostali su njegovi verni, koji su morali da produ trnoviti put, između bajoneta klevetnika i špijuna i povlaćeni po tamicama, dok nisu dočekali oslobođenje. I gde god je stupila noga neklonivog boreca, tu bi se odvalio komad stare, trule zgrade.

Tako je češko pitanje postalo

naroda. Ovim planom pretvara se sokolska misao u delo, koja znači pravi patriotizam, a koji se oličava u stalnom i nesebičnom radu i žrtvovanju u korist narodne celine.«

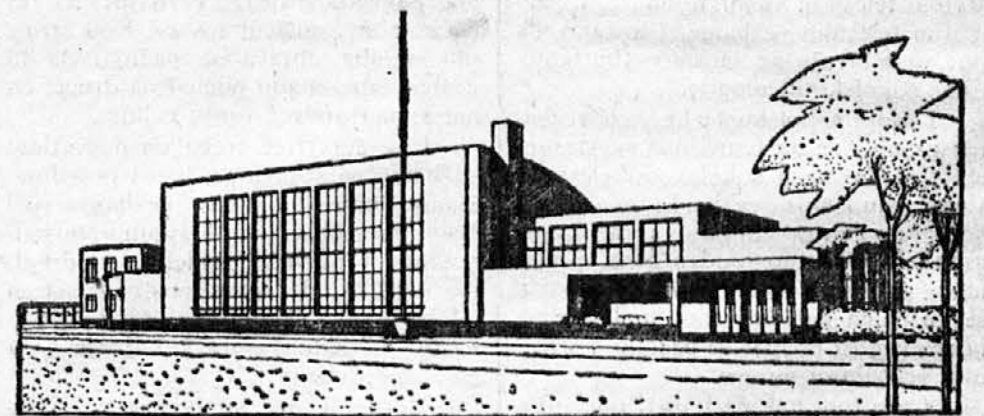
U dalnjem delu toga članka iznosi se detaljnije, što sve obuhvata ovaj sokolski petgodišnji radni plan i način njegovog praktičnog sprovođenja u delo.

Briga za fizičko vaspitanje u drugim državama

Tiršev državni zavod za fizičko vaspitanje u Pragu

U blizini državnog Masarikovog stadiona u Pragu, na Štrahovu — na kome će se 1938 godine održati priredbe velikog X svesokolskog jubilarnog sleta, i za koju će se svrhu na ovom stadionu izvesti izvesne privremene

adaptacije — podiže se sada, prema projektu inž. arh. Kopa i Balcara, zgrada za Tiršev državni zavod za fizičko vaspitanje, u kojoj će pored uzorno uređene vežbaonice biti izgrađene i sve potrebne protorije za administrativne

svetsko pitanje i dobilo realni oblik u novoj tvorbi na zemljovidu Evrope. U granice te nove države Masarik je udario prvi temelj njene sigurnosti i odbrane, kada je u Rusiji od legionara-Sokola organizovao prvu redovitu narodnu vojsku, kada je još pre Češkoj i Moravskoj pripojio Slovačku i Potkarpatsku Rusiju, davši tako Češkoslovačkoj Republici onaj konačan oblik, kako ga je bio u sebi zasnovao svojom neumoljivom istinoljubivošću, samosvešću koja imponuje i nesalomljivom verom u pobeđu pravde. Pred tim oružjem duha i značaja ustuknula je sva brutalna sila, koja je htela da slovenske narode upregne u svoja triumfalna kola. Tako je istorija potvrdila sav nauk Masarika naučenjaka i državnika, koji nam šutljivi samotar u Lanima tako iskreno ponavlja i preporučuje da o tome razmišljamo. Teško je steći slobodu, a još teže ju je čuvati i očuvati.

Nas jugoslovenske Sokole, koje spaja toliko najintimnijih bratskih veza već od godine 1863 s češkoslovačkim Sokolstvom, s češkoslovačkim narodom i njegovom otadžbinom, isto tako kao i njih raduje njihov narodni i državni praznik i mi za se usvajamo sav nauk brata Masarika, koji nam otkriva jedino pravilne poglede na sav javni život i rad i u našoj jugoslovenskoj državi. Nama Sokolima nije teško shvatiti, da među Masarikovim učenjem i njegovim tako bistrim i nepogrešivim gledanjem na rad i težnje njegovog naroda te među onim što je učio Tirš vladati puna, harmonična sukladnost. Oduševljeni i požrtvovalni, skromni i nesebični, neklonivi pod bremenom odgovornosti i teškoća, a čedni lepotu i verujući u uzvišenost naše stvari, želimo, da bi se slava bratske Češkoslovačke Republike i naše Kraljevine Jugoslavije večno dizala k zvezdama!

